

PECHOTNÍ ROZHLEDY

ROČNÍK I.

Redaktor: Plukovník gšt. Bobuslav Fiala.

ČÍSLO 3.—4.

Podplukovník František V á v r a:

Družstva pěší roty dělitelná v roje nebo družstva nedělitelná a jaká?

(Výsledek diskuse.)

Na toto téma provedl jsem v důstojnickém sboru vlastního pluku diskusi. K diskusi byly vydány čtyři otázky:

1. otázka:

Odpovídá organizace našeho pěšího družstva vzhledem k nynější výzbroji a délce výcviku nejlépe všem požadavkům, na ně v boji kladeným, či doporučovalo by se družstvo jiné a jaké?

2. otázka:

Odpovídá nynější organizace čtyř (rot) vzhledem k její výzbroji a bojovým úkolům nejlépe všem požadavkům, na ni kladeným, či doporučovala by se organizace jiná a jaká?

3. otázka:

Vzhledem k bojovým úkolům pěší roty: stačí jednotný typ družstva, nebo doporučuje se utvořit typů víc a jakých? (Na př.: družstva střelecká, úderná, granátnická a pod.)

4. otázka:

Chcete-li zavést dva nebo více typů družstev, jak si představujete organizaci jednotlivých čet a jak celé roty?

První dvě otázky byly hlavní, zbývající dvě otázky závisely jen na některém speciálním řešení otázky první nebo druhé.

Otázky byly vydány čtrnáct dní před diskusí, aby každý z účastníků měl možnost, dané téma si řádně promyslet, své myšlenky pak logicky hájit nebo cizí potírat.

Abych všechny návrhy jaksi usměrnil a tím celou diskusi ulehčil, žádal jsem, aby při všech řešeních zůstaly početní stavy pěších rot co možná nezměněny a aby bylo počítáno jen se zbraněmi nyní u roty užívanými. Kromě toho jsem udal (rovněž předem, ovšem nezávazně), které požadavky považuji za nejdůležitější, jež třeba na družstvo a čet u klásti.

Požadavky, kladené na družstvo:

A) V boji má býti družstvo s to:

1. za přibližování:

a) býti dotykovou hlídkou,

b) v druhém a dalším sledu skýtatí nejmenší cíle (děl. palba), lehce postupovati v každém terénu (přizpůsobit se), dát se snadno ovládnout velitelem;

2. za útoku:

- a) vynutit si postup vpřed vlastními prostředky, do vzdálenosti 250—200 m před nepřítelem, ve vzdálenosti pod 200 m (minimální podpora těžkých kulometů a dělostřelectva),
- b) provést samostatně zteč,
- c) vyčistit dobytou posici (ve válce posiční),
- d) rozšířit úspěch do boků,
- e) uhájit dobytý terén (odrazit odvetný úder),
- f) pronásledovat nepřítele palbou,
- g) udržet dotyk (viz dotyková hlídka);

3. v obraně:

- a) mít možnost brzdit palbou postup nepřítele (polní stráž, zadní voj, krycí posice a p.),
- b) vytvořit před sebou souvislou palebnou překradu co možná v každém terénu (i hluchý prostor);

4. býti průzkumnou hlídkou;

5. ve všech fázích boje:

- a) aby průměrný velitel družstva byl s to, svému družstvu skutečně veleti a provádění kontrolovat (viz čl. 603 a 610 P-I-1.),
- b) ztráta jednoho nebo několika členů v družstvu (i velitele) nesmí podstatně změnit způsob boje družstva.

B) Mimo boj:

Aby výcvik družstva (i velitele) byl co nejjednodušší (14 měs. služ. doba, náhr. záloha, výcvik ve válce). Event. reforma výcviku musila by býti provedena se zřetelem na vycvičené již záložní ročníky.

Požadavky, kladené na čet:

1. jako u družstva za 2. a 3., ovšem již s daleko větší soběstačností. Palba čety by měla býti tak mohutná, aby byla soběstačná i tehdy, když ostatní druhy zbraní (t. kul., děl.) nepůsobí nebo nemohou působiti,
2. aby velitel čety byl s to řídit pohyb a co možná i palbu svých družstev,
3. aby četa měla co největší možnost manévru.

Všechna řešení během diskuse přihlášená možno shrnouti v sedm kategorií, a to:

1. ponechat dosavadní družstvo beze změny,
2. převést pomocníky z roje střeleckého do roje úderného,
3. vyzbrojit celý úderný roj granátometry,
4. z dosavadního družstva utvořit družstvo na roje více nedělitelné, velitel střeleckého roje by byl zrušen, velitel úderného roje stal by se zástupcem velitele družstva,
5. zvýšiti počet úderníků na šesť, čímž by se zvýšil počet družstva na šestnáct mužů,
6. utvořit četou o dvou družstvech (počet 1—8 bez kul.) a o jednom družstvu střeleckém (po 2 kul.). Družstvo střelecké by

bylo dělitelné na polodružstva, (po 1 kul.), v rotě 3 takové čety, 4. četa střelecká (4 l. kul. na podstavcích) jako palebná síla velitele roty,

7. utvořiti četu o 3 družstvech střeleckých a o 1 družstvu granátnickém.

Složení družstev:

střeleckého:	granátnického:
1. vel. družstva,	1 vel. družstva,
1 zást. vel. družstva,	8 granátníků (z toho 1 des.
1 střelec,	jako zást. a 1 svob.),
1 nabíječ,	
6 úderníků (harcovníků).	

Výstroj a výbroj střeleckého družstva obdobná jako dosud, ovšem bez velitele střeleckého roje a granátníků. Družstvo je víc nedělitelné.

V granátnickém družstvu kromě velitele mají všichni granátomet. Toto družstvo dá se v nutných případech rozdělit na polodružstva, v obraně, vyžaduje-li toho nezbytnost, i na 3 díly (1—2).

Hlavní důvody, které byly udávány, proč dosavadní družstvo nevyhovuje, možno shrnouti do těchto několika článků:

1. Družstvo je základní bojovou jednotkou, tedy nejmenší bojovou skupinkou (buňkou), která jako základ nemá býti více dělitelná.

2. Družstvo jako celek (13 mužů) je příliš velké, láká na sebe palbu (hlavně děl.) a nemůže také dobře využívatí terénu jako družstvo menší. Aby skýtal menší cíle a snáze využívalo terénu, musí se předčasně rozčleniti v roje nebo rozvinouti do větší šířky a hloubky, čímž se stává těžko ovladatelným.

3. Má malou průbojnost. Vlastně by se mělo říci, že jeho kulomet je příliš favorisován proti pušce s bodákem. Vždyť nynější lehký kulomet není nic jiného nežli automatická puška. Klade se v něm hlavní důraz jen na palbu z lehkého kulometu, ač palba sama za útoku jest jen prostředkem, aby se družstva dostala vpřed na nepřítele a tam ho zničila buď ručním granátem anebo bodákem. Tímto favorisováním kulometu (střelby na újmu postupu) ztrácí družstvo na průbojnosti a elánu.

4. Jeho rozdělení na roje není přizpůsobeno ani výbroji, ani potřebám v boji. Družstvo má dva roje, ale tři různé bojové složky: kulomet, úderníky, granátníky. Je-li úderný roj rozložen po obou stranách kulometu, nemůže velitel roje jedné své části velet. Chce-li velitel družstva získati větší počet bodáků pro zteč, měl by vlastně převést pomocníky do úderného roje (pro stejný způsob boje).

5. Dva granátometry v družstvu je málo. Je-li za útoku raněn anebo zabit granátník, ztrácí se s ním i granátomet, neboli ztráta jednoho muže je 50% oslabením této palby. Jeden den může býti ztracen jeden, příští den druhý granátník a družstvo bude bez granátometů.

6. Nynější 1. kulomet není taková zbraň, která by potřebovala 6 lidí obsluhy. Je to prostě automatická puška a jako na takovou zbraň je třeba se na ni dívat.

7. Pro nynější družstvo nemáme doposud schopných velitelů. Nejsme s to si je vycvičit již v míru, při mírových cvičeních, což potom ve válce.

Důvody, proč jsme si doposud nevychovali schopné velitele družstev a proč ani v budoucnu je pravděpodobně nebudeme mít, jsou tyto:

a) uspořádání velení není ani praktické, ani logické. Má-li velitel družstva 2 roje, z nichž každý roj má svého velitele, měl by logicky velitel družstva veleti těmto velitelům rojů. Ve skutečnosti má však sám řídit umístění a palbu lehkého kulometu. Chce-li užít granátometů (přízpůsobit palbu své myšlenky), bude jim asi velet rovněž přímo, neboť v mnoha případech bude velitel úderného roje se svými úderníky s jedné strany kulometu, zatím co granátníci budou s druhé strany kulometu. Rovněž pomocníků bude musit v mnohých případech použít jako úderníků. Velitelé rojů jsou zde vlastně spíše pomocníky nebo kontrolními orgány velitele družstva, nikoli však faktickými veliteli rojů.

b) Družstvo pro svou početnost je v boji příliš rozloženo do šířky i do hloubky, aby se dalo ovládati hlasem jednoho velitele.

c) Velitel družstva nikdy neví, co má dělat s úderným rojem; má-li jej za útoku dát vlevo nebo vpravo, či po obou stranách střeleckého roje. Tato bezradnost je samozřejmá, neboť ani nemůže vědět, s které strany ho bude při zteči potřebovat, ledaže by šlo o útok z východiska položeného velmi blízko nepřátelského postavení. Umisťuje jej proto více méně náhodně, neboli průměrně v 50% případů špatně.

d) Doba pro výcvik velitele takto komplikovaného družstva je příliš krátká. Družstvu nedovede dnes veletí velmi mnohý děle sloužící, což potom obyčejný poddůstojník. Nedokáže-li to dnes při mírových cvičeních, tím spíše to nedokáže v nepřátelské palbě s družstvem doplněným náhradní zálohou, bývalými písaři, koňáky atd., s mužstvem teprve za války odvedeným anebo s mužstvem různé národnosti.

Ostatně s děle sloužícími jako veliteli družstev nemůžeme vůbec počítati, neboť nám odcházejí do zálohy na taková místa, odkud se za mobilisace nevrátí (četnictvo, policie, finanční stráž). Budeme rádi, budeme-li jich mít dost pro funkce zástupců velitele čet.

To jsou zhruba ty hlavní nedostatky, které byly nynějšímu družstvu vytýkány. Jak vidět, jsou to nedostatky velmi vážné, zvláště ten, který se týká schopnosti velitelů družstev, a proto tolik různých návrhů.

Tak na př. převedením pomocníků do úderného roje chce navrhovatel dosáhnout u družstva zvýšení průbojnosti (elánu) na újmu střelby z kulometu. (Viz nedostatky za 3.)

Pro návrh odstranění velitele střeleckého roje a vytvoření pak jednoduší družstvo udána za hlavní důvod snaha, zvýšiti nejen průbojnost družstva, ale odstraněním zbytečných velitelů rojů dosáhnout

nouti větší jednoduchosti ve velení. Tím chce autor tohoto návrhu odstraniti nedostatky nynějšího družstva, uvedené za 1, 3, 4 a 7a), c).

Autor návrhu, aby byl rozmnožen v družstvu počet granátníků na všechny úderníky, chtěl jednak zvýšiti mohutnost této palby, hlavně však odstraniti nebezpečí ztráty této palby a tím odstraniti nedostatek nynějšího družstva, uvedený za 5.

Návrh na zvýšení dosavadního počtu družstva byl během debaty odvolán a proto se o něm blíže nezmiňuji. Byl však podán rovněž ve snaze zvýšit počet bodáků v poměru ke kulometu.

Autor návrhu, aby byla utvořena četa o dvou družstvech úderných (bez kul.) a o jednom družstvu střeleckém (2 kul.), chce tím rovněž odstraniti nedostatky, uvedené vpředu, hlavně však ponecháním blízko kulometů (které na sebe lákají nepřátelskou palbu) jen nejnútnější služby, dosáhnouti:

a) menší zranitelnosti,

b) snazšího postupu úderných jednotek a proto většího elánu.

Během debaty se ukázalo, že všechny tyto návrhy mají s druhé strany zas své nedostatky, které by sotva vyvážily nedostatky družstva nynějšího. Účelem tohoto článku není však rozbíratí výhody a nevýhody toho neb onoho návrhu, ač by to nebylo nezajímavé.

V dnešním článku chci jen srovnati výhody a nevýhody nynějšího družstva proti poslednímu návrhu, kde četa je složena z tří nedělitelných družstev střeleckých (po 1 kul.) a z jednoho družstva granátnického. Srovnáním těchto dvou druhů nebude těžké odvoditi důsledky i pro všechny ostatní návrhy.

Abychom mohli přikročit k tomuto vzájemnému srovnání obou čet, je třeba nejprve aspoň v hrubých rysech nastíniti způsob boje právě navrhované čty, aspoň v nejdůležitějších bojových fázích.

1. Za p ř í b l i ž o v á n í :

Četa se člení, jako doposud, s 1—3 družstvy střeleckými v 1. sledu. Rozčlenění družstev prvního sledu nebude se nijak lišiti od nynějších družstev. Několik patračů vpředu (podle potřeby), zbytek v zástupu následuje za velitelem družstva, využívaje při tom terénu.

Družstva dalších sledů zůstanou vždy v zástupu. Dostanou-li se do pěší palby bez dostatečných krytů, přejdou v rojníci.

2. Za ú t o k u :

Půjde-li o útok na nepřítele, jehož místa odporu jsou méně známa nebo neznáma (většina případů), dá velitel čty s počátku do palebného sledu podle článku 638 P-I-1 buď dvě nebo všechna tři střelecká družstva. Rozdíl je zde ten, že velitel čty může dáti snáze a častěji všechna tři družstva do prvního sledu, neboť k event. manévru zbývá mu stále ještě družstvo čtvrté — granátnické — ponechané v sledu druhém.

Jednotliví harcovníci družstev prvního sledu, rozložení kolem lehkého kulometu, derou se vpřed, střídajíce palbu s pohybem. Hlavní starostí velitele družstva je, aby dostal své družstvo vpřed buď za pomoci své vlastní palby, hlavně však stálým využíváním palby družstev sousedních, a aby naopak vlastní palbou podporoval postup družstev sousedních.

Ježto střelecká družstva jsou menší a snáze se přizpůsobují terénu, není třeba klásti hlavní důraz na vzájemnou kombinaci palby s pohybem uvnitř družstva, jako spíše na vzájemnou podporu palby a pohybu mezi družstvy.

Umožněním častějšího použití všech tří střeleckých družstev v prvním sledu mohou družstva uvnitř své vlastní čety lépe tuto vzájemnou kombinaci prováděti, aniž je četa odkázána na postup a podporu čet sousedních. Mezitím, co přední dvě družstva páli, snaží se třetí — zadnější — družstvo využitím této palby je přesáhnouti, aby pak po otevření vlastní palby pomáhalo opět postupu družstvům zadnějším.

Tímto stálým vzájemným přesahováním tvoří se stejně vždy buď dva nebo i tři sledy. (Proto u čety 1. sledu místo výrazu 1. sled a 2. sled bylo by vhodnější užívatí výrazů: palebný a záložní sled.)

Do té doby, než budou střelecká družstva definitivně nepřitelem zastavena, bude již velitel čety s to utvořit si představu o nepřátelském postavení (místa odporu stanou se známými) a bude se moci rozhodnouti k manévru, jakým způsobem nepřátelský odpor zdolati. Podle svého rozhodnutí určí úkol svému granátnickému družstvu a těm střeleckým družstvům, která dosud buď nezasadili anebo na která vývojem situace bude míti ještě vliv.

Manévr použití granátnického družstva bude záležeti v tom, že velitel čety je obvyčejně zasadí tam, kde by se mohlo nejlépe přiblížiti na dostřel puškových granátů a odkud by mohlo nejlépe nepřátelské odpory neutralisovati a tím dopomoci střeleckým družstvům k dalšímu postupu resp. připraviti jim podmínky zteče.

Půjde-li o útok na opevněnou posici, kde místa odporu jsou známa, hlavně bude-li útok prováděn za silné dělostřelecké podpory tak, že se četa může dostat na bezpečnostní vzdálenost, aniž musí požívatí své vlastní palby, bude granátnické družstvo dáno do prvního sledu, aby mohlo zahájit palbu co nejdříve a nahradit palbu dělostřelectva, jakmile tato palba zmlkne.

Této taktiky použije velitel čety i tehdy, nebude-li dělová palba plně zajištěna, ale granátnické družstvo do svého budoucího palebného postavení bude míti vhodnou (skrytou) přibližovací cestu.*

Ta střelecká družstva, která narazila na upravené překážky, hledí v těchto překážkách pod ochrannou palbou puškových granátů nebo i vlastních lehkých kulometů průchody v překážkách buď vyhledati nebo vytvořiti.

K zteči se vrhají střelecká družstva podle vytvořivši se situace buď postupně nebo současně. Granátnické družstvo se připojí k zteči družstev střeleckých, jakmile je nebude moci již podporovati svou palbou. Někdy může zůstat na místě, aby svou palbou chránilo bok (boky) družstev střeleckých, která vnikla do postavení nepřitele.

Vnikne-li četa do nepřátelského postavení a je-li to její cíl, použije obvyčejně dvou družstev k zajištění zpředu, zbylá dvě ponechá

*) Za nejvhodnější místa pro postup a palbu možno považovati všechna krytá místa (hluché prostory), jako úvozy, strouhy, koryta potoků, zákopy, granátové jámy a p.

poněkud dále vzadu k event. zajištění svých boků. Mezitím co úkolem předních družstev bude zajistiti četou proti odvetným úderům neb účinkům nepřátelské palby zředu, nebo pronásledovati palbou ustupujícího nepřítele, bude úkolem družstev ponechaných na bocích, zajistiti četou na tom aneb onom boku nebo svou palbou do boku zbylých nepřátelských odporů podporovati postup čet sousedních.

Granátnického družstva bude použito tam, odkud svou palbou (pušky, puškové granáty) může nejlépe vykonati svůj úkol. Bude vpředu tehdy, bude-li na př. na blízkou hluchý prostor, kde by mohl míti nepřítel soustředěny zálohy pro odvetný úder. Bude v boku tam, kde půjde o odstranění nepřátelského odporu, umístěného v krytu a zamezujícího postup čete sousední.

Za útoku se zásadně granátnické družstvo nerozděluje. Jen ve zvlášť výminečných případech, kdy toho buď povaha terénu nebo cíle vyžaduje, může býti rozděleno na dvě samostatná polodružstva.

3. V o b r a n ě :

V obraně použije velitel čtyři granátnického družstva nejčastěji k vytvoření palebné přehrady (clony) tam, kde má před sebou hluchý prostor. Jinak ho může použiti jako každého jiného družstva zbaveného kulometu. Je-li třeba (diktuje-li to terén), může býti družstvo rozděleno na dvě polodružstva.

Ve zvláštních případech (na př. četa v krycí posici má hájiti tři oddělené opěrné body a každý z nich potřebuje granátometů) může býti granátnické družstvo rozděleno i na tři díly (1+2). V tomto případě jsou tito granátníci podřízeni veliteli toho družstva, k němuž jsou přiděleni, resp. velitelem opěrného bodu se stává v hodnosti nejstarší.

Vyžaduje-li to terén, může v obraně i velitel roty sloučiti dvě, tři až i všechna čtyři granátnická družstva pod jedním velením. Na př.: velký a souvislý hluchý prostor před opěrným stanovištěm roty.

Srovnáme-li nyní složení a taktiku družstev dosavadních s družstvy střeleckými právě zde uvedenými, vidíme ze vzájemného srovnání, že by nám pro družstvo střelecké vyplynuly tyto výhody:

1. Družstvo více nedělitelné stává se skutečně nejmenší základní bojovou jednotkou.

2. Tím, že má menší početní stav:

- a) skýtá jako celek menší cíl, snáze využívá terénu a přizpůsobuje se mu,
- b) za přibližování není ho třeba víc dělit a tím se dá snadněji vésti,
- c) že je rozloženo v menším prostoru, dá se ovládnouti v každé situaci.

3. Tím, že je zbaveno granátníků, dále tím, že se nedá více dělit na roje a že je početně slabší, nemá tolik možností, a proto i celá jeho taktika bude jednodušší, tedy i snazší.

Střelecké družstvo v útoku, obklopujíc svůj kulomet, bude míti jediný cíl, dostati se na nepřítele, aby ho, neustoupí-li včas, svými zbraněmi zničilo. Palba před ztečí jest jen prostředkem umožňují-

cím pohyb. Na nepřítele vrhá se družstvo celé současně, bez jakéhokoliv manévru uvnitř družstva.*)

V obraně má střelecké družstvo prostě stříletí na cíle v udaném směru.

Touto jednoduchou taktikou dosáhneme:

- a) snazšího výcviku každého jednotlivce, hlavně však velitele,
- b) velitel družstva snáze ovládne své mužstvo a bude moci proto více pozornosti věnovat:
nepříteli — řízení palby,
terénu — využívání,
sousedům — podpora postupu a využití palby souseda.
- c) zrušením střeleckých rojů a zdůrazněním pohybu dosáhneme větší průraznosti — elánu.

4. Kterýkoli člen družstva dá se snadno nahraditi, neboť z kulometu musí umět stříletí každý. Všichni ostatní členové družstva jsou jednotně vyzbrojeni.**)

U granátnického družstva je rovněž jednotná výzbroj vyjma velitele, který je bez granátometu.

Četa, složená z tří družstev střeleckých a z jednoho družstva granátnického, proti dosavadní četě má tyto přednosti:

1. Musí-li velitel čety hned z prvopočátku zasaditi všechna tři družstva do palebného sledu, ať již proto, aby rozvinul celou mohutnost své palby (viz P-I-1, čl. 638), anebo má-li široký prostor, nebo aby byl udržen směr, zůstává veliteli čety vždy ještě jedno družstvo — granátnické, na které si ponechává svůj vliv a může ho použiti pro event. další manévr.

Velitel čety může se proto snáze a častěji rozhodnouti pro zasedání všech 3 střeleckých družstev do prvního sledu. Tím dosáhne větší mohutnosti své palby nežli doposud a lepší vzájemné podpory mezi družstvy za postupu.

2. Četa má větší manévrovací schopnost. Útočí-li velitel čety na nepřítele, jehož postavení je s počátku neznámé a použije-li k jeho vyjasnění dvou střeleckých družstev (jako dosud), zůstávají mu pro manévr stále ještě 2 družstva (polovina početního stavu). Je-li nucen použiti všech tří střeleckých družstev, zůstává pro manévr vždy ještě jedno družstvo, aniž se tím sníží palebná mohutnost útočného sledu proti celé četě nynější.

3. Velitel čety si ponechává vliv na palbu z granátometů až do doby, kdy této palby může skutečně použiti. Doposud neměl na tuto

*) Z téhož důvodu považuji za vhodnější místo názvu „družstvo střelecké“ užívati názvu „družstvo úderné“.

**) Střelivo pro lehký kulomet by mohlo býti buď stejnoměrně rozděleno na všechny úderníky, nebo jako dosud jenom u 2—3 mužů.

První způsob by se mi více zamlouval, jednak pro jednotnou výzbroj všech úderníků, jednak pro event. ztráty. Rozdělením střeliva pro kul. na 2—3 muže dávám se v nebezpečí, že za útoku při ztrátě jednoho z nich mohu ztratiti až 50% střeliva, určeného pro kulomet.

Zásobování kulometu za útoku (při rozdělení střeliva na všechny úderníky) by se dalo tím způsobem, že by úderníci určení k zásobování po tuto dobu postupovali blízko kulometu. Tam, kde by tento způsob nebyl možný, dalo se přihazováním nábojů od muže k muži.

palbu vůbec žádného vlivu. Vliv na střelecká družstva zůstává týž jako u čtyř dosavadní.

Ponecháním si vlivu na granátnické družstvo až do jeho použití může velitel čtyř:

- a) palbu z granátometu přizpůsobiti myšlence manévru;
- b) nahraditi si dělovou palbu;
- c) neutralisovati nepřátelský zákop a tím umožnit střeleckým družstvům vyhledat anebo vytvořit průchody v upravených překážkách (viz P-I-1, čl. 643);
- d) správným řízením této palby vytvořit střeleckým družstvům vhodné podmínky k provedení zteče. Velitelé střeleckých družstev, zbavení starostí o palbu svých granátometů, mohou věnovati celou svou pozornost provedení této zteče.

Vnikne-li četa do nepřátelského postavení, tím že má 4 družstva, má lepší možnost uhájití dobytý terén, event. rozšířiti úspěch právě v tom nejdůležitějším okamžiku, hned z prvopočátku, kdy sousední čety zůstaly ještě vzadu. Dvou družstev může použití zpředu k zajištění nebo pronásledování palbou, zbývajících 2 družstev v bocích k jich zajištění nebo k rozšíření úspěchu.

V obraně má četa možnost neutralisovat (přehradit) puškovými granáty rozsáhlejší (souvislý) hluchý prostor, aniž jsou tím trhány svazky družstev.

Během další diskuse vzniklé vzájemným srovnáváním obou čet bylo zdůrazněno, že pro ponechání dosavadní organisace mluví tyto důvody:

Nynější družstvo je úplně soběstačné. Obejde se na nějaký čas bez jakékoli podpory ostatních zbraní v každé situaci a v každém terénu. Je schopno řešiti všechny úkoly, jaké družstvo může dostat. Tím, že má své granátometry, může:

- a) nahradit si dělovou palbu na malé vzdálenosti (v době, kdy dělostřelectvo již působit nemůže),
- b) lépe neutralisovat nepřátelský zákop (na př. bez granátometů může těžko neutralisovat nepřátelský kulomet střílející střelnou),
- c) pro svou neutralizační možnost má lepší podmínky k provedení zteče, čištění zákopů, rozšiřování úspěchu, hájení dobytého terénu,
- d) má možnost palby do hluchého prostoru.

2. Pro svou soběstačnost může samostatně zdolati nepřátelský odpor (větší manévrovací schopnost) nebo tvořit samostatné opěrné body.

3. Rozdělení v roje usnadňuje velení (každý roj má svého velitele), zmírňuje ztráty (mezi roji rozstupy) a usnadňuje přizpůsobení terénu.

4. Pro svůj větší početní stav zůstává déle schopno boje a obsluha kulometu (tím existence družstva) je déle zajištěna.

5. Granátnické družstvo se stěží dostane do místa, odkud by mohlo plniti svůj úkol. Pro svůj krátký dostřel (240 m) nezaručuje, že bude neutralisovat nepřátelské odpory před střeleckými družstvy a tato družstva bez svých granátometů budou bezmocná, zvlá-

ště půjde-li o útok na organisovanou posici s upravenými překážkami.

Z nepřátelských zákopů budou na střelecká družstva stříleny granáty, kdežto družstva sama nebudou s to palbou týchž granátů do nepřátelských zákopů se brániti.

6. Četa o 4 družstvech, k tomu nestejnorodých, je příliš složitá a velitel ji v boji neovládne. Co po troškách uberu třem velitelům družstev, dávám na bedra jednomu veliteli čety.

7. Vyžaduje-li to situace, připouští i P-I-1, aby si velitel čety utvořil granátnické seskupení, tedy organisaci právě navrhovanou. Není proto třeba tuto organisaci zaváděti jako stálou.

8. Všechny vycvičené záložní ročníky by se musily přizpůsobit novému výcviku, čímž by do celého výcviku byl zanesen jen chaos.

Přes to, že se některé zde uvedené vývody zdají dosti vážné, nejsou přece takového rázu, aby se nedaly odstraniti nebo aspoň zmírniti.

Důvody proti:

K 1. Soběstačné družstvo je třeba jen tam, kde má samostatný úkol. To může býti jen tehdy, má-li vytvořit samostatný opěrný bod. V takovém případě připouští i nová organisace přidělit tomuto družstvu tolik granátníků, kolik toho úkol nebo terén vyžadují (tedy i více). Střelbu družstva z vlastních granátometů za útoku nahrazuje mu velitel čety svým granátnickým družstvem. Za vhodných podmínek bude tato palba účinnější a vzhledem k celkovému úkolu celé čety i vhodnější.

K 2. Je otázka, zda družstvo potřebuje býti tak složeno, aby mohlo samostatně zdolat nepřátelský odpor. Kdy tento úkol dostane? Zdá se, že nikdy, neboť co může být slabým nepřátelským odporem? Zase jenom družstvo. Je pochybné, dáti útočícímu družstvu úkol zdolat jiné družstvo, které je v obraně.

K 3. Zdá se, že tento názor se nedá uhájit, poukáže-li se na to, co bylo řečeno vpředu o nedostatecích dosavadního družstva v člácích za 4 a za 7.

K 4. Názor, že dosavadní družstvo pro svůj větší početní stav vlivem ztrát zůstane déle tím, čím jest, to je družstvem, schopným boje, nežli družstvo slabší, zdál by se v první chvíli správným. Ve skutečnosti však je tomu právě obráceně.

Kdy ve válce budeme mít pěší družstva s plným válečným počtem? Velmi zřídka, snad nikdy, neboť veškeré úbytky mužstva v rámci celého pěšího pluku jdou skoro výhradně na účet bojového počtu pěších rot. Chybí-li důstojnický sluha, kuchař anebo spojka, doplní se vždy z bojového počtu pěší roty.

Vyjde-li pěší pluk ze své mírové posádky s plným počtem (asi 2500), bude mít přirozené normální denní ztráty. Při silnějších pochodech počítá se 15—30‰ (viz pomůcku pro velitelství a štáby). Vezmu-li za základ nejnižší hranice — 15‰ — znamená to denní úbytek asi 37 mužů pro pluk. Rozděleno na 9 pěších rot, jsou to 3 muži denně pro jednu pěší rotu. Během prvních 14 dnů může proto četa bez jakýchkoli bojů ztratit průměrně 8—12 mužů.

Vezmeme-li tento úbytek 8—12 mužů pro jednu pěší četou jako průměrný počet během celé války (kalkulace jistě nepřemrštěná), znamená to pro družstvo ztrátu 3—4 mužů. Co s dosavadním mužstvem bez 3—4 mužů? Na čí účet tyto 3—4 muže v družstvu škrtnout? Jako prvního bychom škrtli nejpravděpodobněji jednoho pomocníka. Druhého pomocníka sotva, neboť by neměl kdo zásobovat kulomet střelivem. Jako druhého snad jednoho z úderníků. Granát-níka méně, neboť by zůstal jen jeden, čímž by se palba z granátometu stala velmi pochybnou.

Koho však zrušit jako třetího? Snad nejméně bolestné bylo by, zrušiti velitele střeleckého roje. Tím by však padlo i další dělení družstva na roje. Co však s družstvem, kdyby chyběl ještě čtvrtý muž? Myslím, že by v tomto případě zůstal každý velitel s nynější organizací družstva bezradným a že by mu nezbylo nic jiného nežli utvořiti družstvo jednotné pod jedním velitelem bez jakéhokoli dalšího členění na roje.

Z této úvahy vysvítá — jsme-li optimisty — že se průměrný počet pěšího družstva během války bude pohybovat mezi 8—10 muži. Plný nebude nikdy. Je-li tento předpoklad správný, zdá se skoro hříchem, udržovat a cvičit v míru družstvo s takovou organizací, která za války, za normálních poměrů selže. Družstvo má mít organizaci takovou, která se hodí pro každý průměr.

Naproti tomu, co znamená úbytek 8—12 mužů u čtyř právě navrhované? Na celé organizaci se tím naprosto nic nezmění. Každé družstvo bude prostě o 2—3 muže slabší, družstva sama však zůstanou schopna boje, aniž se co na celé jejich organizaci měnilo.

Rovněž tvrzení, že družstvo s větším početním stavem zajišťuje déle obsluhu lehkého kulometu, není tak sklopevné. Má-li družstvo 50% ztrát, znamená, že z dosavadního družstva zůstane 6—7 mužů, z nového 5 mužů. Uvážím-li, že u dosavadního družstva je větší pravděpodobnost ztrát (že je větší, láká na sebe více palby), zůstane rozdíl jednoho muže.

K 5. Tvrdit, že by se granátnické družstvo nedostalo tak daleko vpřed, jako družstva střelecká, je pochybné, neboť jejich postup je podporován palbou družstev střeleckých, vpředu již umístěných. Šířka čtyř nebude nikdy tak velká, aby se nedala přestřelit puškovými granáty. Půjde-li o útok na organizovanou posíci s upravenými překážkami, bude i rozloha čtyř do šířky minimální. Konečně se mluví o granátometech, jejichž dostřel má býti 500 m.

K 6. Je pravda, že by velitel čtyř měl svůj velitelský úkol ztížen, neboť místo dosavadních tří stejnorodých jednotek by měl jednotky 4 ne vesměs stejnorodé. Je však otázka, je-li mu tím ztíženo i provedení samého úkolu. Jak splní snáze jeden a týž úkol? Zasadí-li s počátku 2 družstva a zůstane-li mu vliv jen na družstvo třetí, nebo při zasazení týchž dvou družstev s ponecháním si vlivu na další 2 družstva?

Není pravděpodobné, že by velitelé čet nebyli s to takto organizovanou četou správně vésti. Velitelé čet jsou vesměs záložní důstojníci. Při našem velkém počtu inteligence nebudeme jich mít nikdy nedostatek.

K 7. Je vidět, že i Cvičební řád tuto organizaci připouští, takže by tím nebylo zavedeno nic nemožného.

Ze zkušenosti však víme, že se granátnická seskupení skorem nikdy necvičí. Nahodilá seskupení bez stálého velitele, který neznal individualitu svých podřízených, není nikdy výhodná.

K 8. Co se týká vycvičených záložních ročníků, nezavádějí se s nově navrhovanou organizací žádné novoty. Při výcviku jednotlivce se vůbec nic nemění, neboť každý je vycvičen, aby mohl zastávat všechny úkoly. Velitelům družstev se jejich úkol zjednodušuje, proto svůj nový úkol pochopí během jednoho dne.

Jen velitelé čet by si musili trochu více na novou organizaci zvyknouti. Přeorientování není těžké a dá se snadno během pravidelných cvičení nebo v kursech pro záložní důstojníky nacvičit.

Závěr.

Doufám, že jsem celým tímto článkem snesl v podstatě všechny ty důvody pro tu onu organizaci a proti ní, které se během diskuse vyskytly. Je nyní věc každého, aby si učinil svůj vlastní závěr.

Ta okolnost, že průměrný poddůstojník jako velitel dosavadního družstva nebude za útoku s to svůj velitelský úkol zdolat a že se během dělení družstva na roje nedá při průměrných ztrátách udržeti a družstvo se bude musit tak jako tak přeorganisovávat, nutí skutečně k tomu, aby se vážně uvažovalo o organizaci jiné — vhodnější.

Organisace družstva a čtyry musí býti taková, aby se hodila pro každý průměr a nemusila se nikdy měnit, kdyby jí zůstalo třeba jen polovina jejího bojového počtu. Vždyť víme ze zkušenosti poslední války, že polovina početního stavu byla u pěchoty po dlouhé periody skoro pravidlem.

Myslím, že by ze všech dosavadních návrhů, ať zde neb jinde uveřejněných, přece jen nejlépe vyhovovala četa o třech družstvech střeleckých a o jednom družstvu granátnickém. Jejich přednosti vidím hlavně v tom, že všichni členové jednoho a téhož družstva jsou jednotně vyzbrojeni. Touto jednoduchostí dosáhne se i snazšího výcviku, hlavně co se týká poddůstojníků-velitelů družstev.

Uskuteční-li se granátomet střílející na větší vzdálenost (ca 500 m), byla by tato organisace přímo ideální. Velitel čty (i roty) by měl své vlastní dělostřelectvo.

Na konci třeba podotknouti, že návrh sám na takto organizovanou četou není nový. Byl navrhován autorem tohoto článku již v roce 1927 na dotazníkovou akci o reorganizaci P-I-1. Rovněž kpt. Chlumský píše o této organizaci ve „Vojenských rozhledech“ z roku 1928, číslo 7.

★

Pro zajímavost uveřejňuji ještě výsledek tajného hlasování, uspořádaného na konci diskuse:

Návrh na organizaci	Počet přívrženců	
	před zahájením diskuse	na konci diskuse
1. Ponechat dosavadní organizaci	21	11
2. Převést pomocníky do úderného roje	2	2
3. Vyzbrojit celý úderný roj granátometry	3	0
4. Z celého družstva utvořit družstvo jednotné, více nedělitelné (vel. střel. roje zrušit)	2	3
5. Zvýšiti počet úderníků a tím celý početní stav družstva	1	odvolán
6. Četa o 2 družstvech úderných (bez kul.) a 1 střel. (2 kul.)	2	1
7. Četa o 3 druž. střel. (po 1 kul.) a 1 druž. granátnickém	1	15
Počet přítomných:	32	32

Major gšt. Josef F e t k a :

Boj proti obrněným vozidlům.

Je to zjev potěšitelný, že se počíná u nás již více uvažovat o používání moderních bojových prostředků, které vývoj techniky stále zdokonaluje, a že se počíná také uvažovat hlavně o možnostech obrany, kdybychom takovými prostředky byli napadeni nepřítelem. To dokazují některé publikace, uveřejněné v tomto časopise (viz VR, ročník XI, čís. 10 a 11 článek škpt. Sovadiny a čís. 12 článek kpt. Mautnera) a příručka škpt. Sovadiny: „Útočná vazba“. Milovice 1930.

Zdá se však, že se tyto úvahy, tak jako údaje předpisu P-IV-1 (Instrukce pro tanky) upínají spíše k obranným prostředkům proti vozidlům staršího již typu, jimiž čelí zastaralému způsobu použití těchto vozidel; nesmíme zapomenouti, že válečné zkušenosti a kritické studium válečných událostí přináší nové myšlenky, kterými je řízena evoluce nových bojových prostředků a způsobů boje; objevují se zatím nové zbraně a uvádějí se v život nové bojové zásady.

Tak na příklad — poněvadž se jezdecko ukázalo velmi křehkou zbraní proti automatickým zbraním — je vyhledávána nová zbraň, která by svou pohyblivostí mohla jezdecko — zbraň to průzkumu, zajištění, překvapení, obchvatů — nahraditi a při tom nebyla tak choulostivá k střelám zakopaného kulometu.

Mýlili bychom se ovšem, kdybychom tvrdili, že se tyto myšlenky zrodily teprve nyní.

Již v roce 1918—19 navrhoval v Anglii plk. Croft pořídit novou zbraň, motorisovanou a obrněnou, která by mohla působiti samostatně a mohla se pohybovati mimo cesty a ne jako až dosud jako pomocnice pěchoty (tanky) nebo býti omezena jen na pohyb po cestách (obrněná auta). K částečnému uskutečnění této myšlenky